

Alueellinen turvallisuussuunnitelma

- Arjen turvallisuus ja yhteistyö

Versio 19.4.2024

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
2	Asukkaiden turvallisuuden edistäminen	5
2.1	Arjen turvallisuus ja alueellinen turvallisuusyhteistyö	5
2.2	Alueellinen turvallisuussuunnittelu	7
3	Oman toiminnan tehtävät ja painopisteet hyvinvointialueen osalta	10
4	Yhteistyö ja turvallisuustyöryhmät	18
4.1	Olemassa olevat työryhmät	18
4.2	Yhteistyösopimukset.....	18
5	Tilannekuva.....	18
6	Asukkaiden ja henkilökunnan osallistaminen	19
7	Viestintä	20
7.1	Päivittäisviestintä	20
7.2	Turvallisuusviestintä	21
7.3	Häiriötilanteiden viestintä.....	21
8	Henkilöstön turvallisuuden edistäminen	22
8.1	Riskienhallintasuunnitelma	23
8.2	Organisaatioturvallisuuden kehittäminen	23
8.3	Ajatuskartta turvallisuuden tunteen pohjana – mitä on läsnä?.....	25
9	Lopuksi.....	28

1 Johdanto

Alueellisella turvallisuussuunnittelulla tarkoitetaan yhteistoimintaa, joka tähtää rikosten, häiriöiden, onnettomuuksien ja tapaturmien ja niistä aiheutuvien vahinkojen vähentymiseen sekä turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen ylläpitämiseen tai parantamiseen kyseisellä alueella.¹ Arjen turvallisuusongelmien ennaltaehkäisy ja asiaa varten laadittu alueellinen turvallisuussuunnitelma pyrkii edistämään hyvinvointialueen strategian toimeenpanon tavoitetta ”Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne”.

Arjen turvallisuus kuuluu kaikille ja hyvinvointialueen asukkaiden turvallisuutta edistetään tämän dokumentin toimenpiteillä². Henkilöstön turvallisuuden edistämisen menettelyt ja tavoitteet kuvataan vuotuisessa riskienhallintasuunnitelmassa³, vaikkakin keskeiset asiat mainitaan myös tässä dokumentissa kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Yhteistä näille toimille on ennen kaikkea ennaltaehkäisyn ja ennakoinnin korostuminen kaikessa toiminnassa.

Turvallisuus on ensisijaisesti sitä, että mahdollisimman moni tapaturma, onnettomuus, potilasvahinko, rikos, uhka, vaara ja muu häiriö pyritään estämään ennalta. **Arjen turvallisuutta** ovat mm. turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, liikkumisen turvallisuus, riittävä toimeentulo ja nopean avun saanti tarvittaessa.

Arjen turvallisuus edellyttää toimivaa yhteistyötä. Arjen turvallisuus on vakiintunut termi, jota käytetään alueellisesta turvallisuusyhteistyöstä ja -suunnittelusta. Alueellinen turvallisuusyhteistyö on tärkeää toteuttaa ja suunnitella siten, että se

¹ Sisäministeriön julkaisuja 2019:2. Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset.

² Turvallisuusyhteistyö onnettomuuksien, tapaturmien ja rikosten ennalta estämiseksi perustuu hyvinvointialueiden kohdalla hyvinvoinnin edistämisen velvoitteeseen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §).

³ Riskienhallintasuunnitelma ohjaa ennen kaikkea oman organisaation turvallisuusyhteistyötä ja se sisältää riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen kehittämisen tavoitteet, kuvaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Pirkanmaan hyvinvointialue

vahvistaa alueellisen turvallisuustyön koordinoitua ja tukee alueellista, yhteistä turvallisuustyötä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen valtuusto hyväksyi joulukuussa 2022 Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian ”Tärkeintä on ihminen” vuosille 2023–2025. Strategiassa on neljä kärkiteemaa, jotka ovat: (1) Tärkeintä on ihminen, (2) Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, (3) Hyvinvoivat työntekijät ja (4) Yhdessä yhteen toimiva hyvinvointialue. Näiden kärkiteemojen alla on lukuisia alatavoitteita. Kuva alla.

Kärki 1 Tärkeintä ihminen Jukka Alasantie	Kärki 2 Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut Taru Kuosmanen	Kärki 3 Hyvinvoivat työntekijät Pekka Erola ja Mika Kontio	Kärki 4 Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue, Juhani Sand ja Vuokko Ylinen
Alatavoite	Alatavoite	Alatavoite	Alatavoite
1.1 Asukkaiden ja henkilöstön luottamus vahvistunut	2.1 Vahvat omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut	3.1 Yhteinen hyvinvointialueen kulttuuri on rakentunut ja muutosjohtamisessa on onnistuttu	4.1 Poliittisen päätöksenteon malli on selkeä ja hallintomalli tukee tehokasta päätöksentekoa palvelutuotannossa
1.2 Asiakaskokemusta mitataan ja hyödynnetään yhtenäisesti ja tavoitteellisesti koko hyvinvointialueella	2.2 Kestävä palvelurakenne vahvalla sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiolla sekä hoito- ja palveluketjujen uudistamisella	3.2 Työntekijät valitsevat Pirkanmaan hyvinvointialueen ja suosittelevat sitä	4.2 Tiedolla johtamisen rakenteet kehittyneet ja tieto tukee päätöksentekoa
1.3 Osallistuminen palveluiden kehittämiseen on helppoa ja osa henkilöstön ja asukkaiden arkea	2.3 Yhdenvertainen tarpeeseen perustuva palveluihin pääsy ja yhtenäiset toimintamallit sote-asemilla & perhekeskuksissa	3.3 Saatavilla olevat henkilöstöresurssit ja -voimavarat on kohdistettu siten, että työntekijöillä on edellytykset onnistua työssään	4.3 Vuorovaikutus ohjaavien ministeriöiden kanssa on selkeää ja tavoitteellista
1.4 Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne	2.4 Eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto	3.4 Työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä, työyhteisöön ja mahdollisuuksiinsa	4.4 Hyvinvointialueen laajuisia kehittämiskokonaisuuksia johdetaan kokonaisvaltaisesti ja ne tukevat strategian toteutumista
	2.5 Aika- ja paikkariippumattomat digitaaliset palvelut	3.5 Johtamiskoulutukset ja Pirha-akatemia aloitettu	4.5 Pirkanmaan hyvinvointialue on johtava vaikuttavuustoimija ja edelläkävijä yhdessä korkeakoulu yhteisön ja oppilaitosten kanssa
	2.6 Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus		4.6 Kuntayhteistyö on toimivaa ja luottamukseen perustuvaa, onnistumme yhdyspinnoilla
			4.7 Erilaiset omistajamallit ja strategiset yhteistyön kumppanuudet kartoitettu

Strategian 1. kärkiteeman ”Tärkeintä on ihminen” mukaan **turvallisuus on meidän jokaisen asia** ja turvallisuustyön tavoitteena on koko organisaation turvallisuuskulttuurin parantaminen. Lisäksi osana hyvinvointialueen strategian toimeenpanoa turvallisuus tulee organisoida osaksi toimintaa.

Aluevaltuusto seuraa strategian toteutusta osana talous- ja toimintasuunnitelmaa. Strategian toimeenpanolle on laadittu toimeenpano-ohjelma. Aluehallitus valvoo strategian ja sen tavoitteiden toimeenpanoa Pirkanmaan hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen johto varmistaa, että hyvinvointialueen operatiivinen toiminta on

strategian mukaista sekä seuraa strategian toteutumista ja sen vaikutuksia seuraamalla toimeenpano-ohjelman toteutumista.

Toimeenpano-ohjelman kärkien omistajat vastaavat oman kärkensä toimeenpanosta ja sen etenemisen seurannasta.

Tässä dokumentissa on kuvattu, mitä toimenpiteitä em. alatavoite ja sen toimenpiteet edellyttävät. Työskentelyn matkan varrella on kaiken aikaa syytä tunnistaa, jäsentää ja kirkastaa tehtäviä ja painopisteitä, jotta tehdään oikeita ja vaikuttavia asioita.

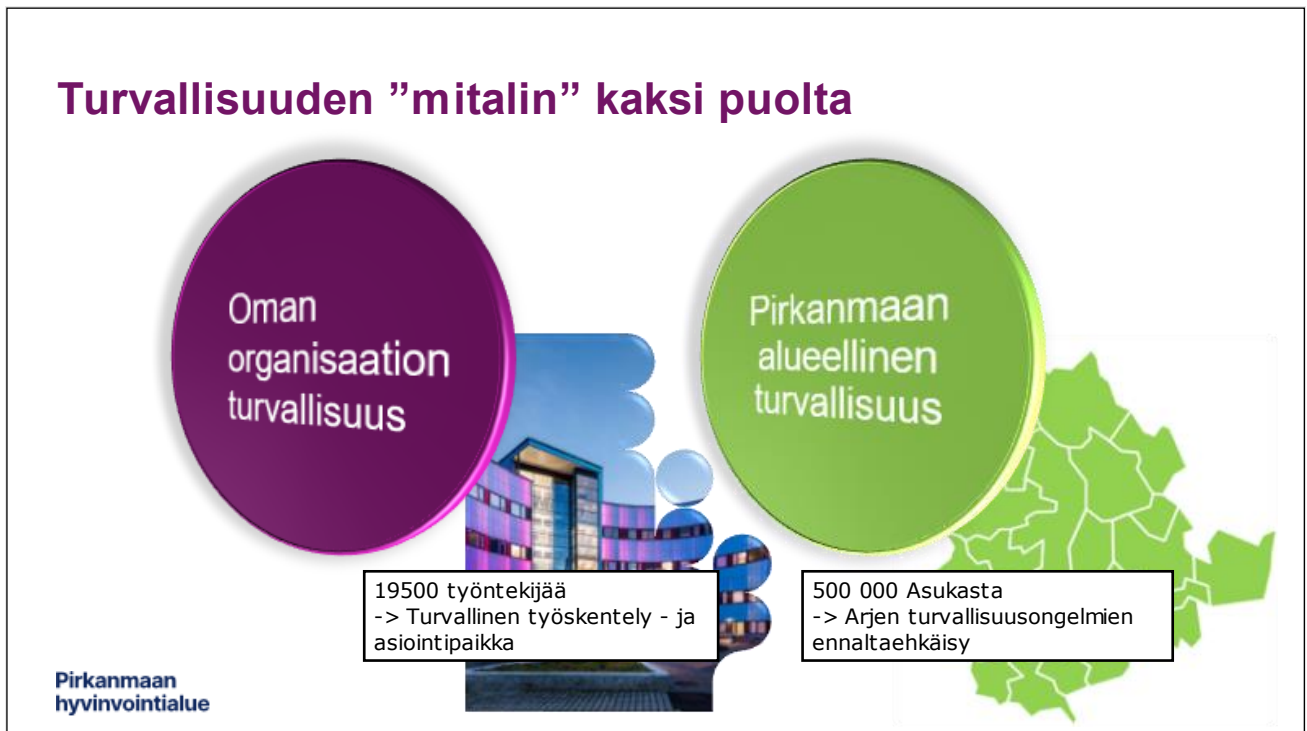
Osana strategian toimeenpanoa, toimenpiteitä varten on perustettu maaliskuussa 2023 alatavoitteen 1.4 toimeenpanoon **Arjen turvallisuus -työryhmä⁴**, jossa vastuuhenkilönä toimii Pasi Vainio (strategia). Muut työryhmän jäsenet ovat Teemu-Taavetti Toivonen (pelastuslaitos), Jarmo Ruotsalainen (pelastuslaitos, turvallisuusviestintä), Taru Herranen (sosiaali- ja kriisipäivystys), Sanna Hoppu, Leevi Holopainen (ensihoito), Antti Markkola (tieto), Sini Hyvönen, Mira Miettinen (valmiuskeskus), Teemu Partanen, Santeri Mäkinen, Kimmo Topi, Mikko Koponen (strategia), Mia Lumio ja Timo Tallila (integraatio), Petteri Paavola (palvelutuotannon tukipalvelut), Jaana Mäenpää (omavalvontaohjelma), Petri Pommelin (sote-johdon tuki), Mari Lahtinen ja Noora Kannisto (Hyte-työ), Maija Lehtomäki (henkilöstöedustaja) Matti Syrjä (varalla).

Työryhmä on kirjannut välitavoitteet vuosille 2023, 2024 ja tavoitteet vuodelle 2025. Tämän dokumentin tekstin on laatinut Pasi Vainio yhdessä Arjen turvallisuus -työryhmän kanssa.

Tunnistettu haaste työryhmän työskentelylle on, että alatavoitteen toimenpiteiden tehtävät ja painopisteet tulee valmistella ja räätälöidä erikseen asukkaille ja henkilöstölle ts. asioita ei voi pelkästään ”niputtaa yhteen”, jotta asukkailla ja henkilöstöllä on vahva turvallisuuden tunne vuonna 2025. Onkin syytä huomioida, että turvallisuustyötä tehdään yhtä lailla oman organisaation ja alueellisen turvallisuuden osalta ja niiden edistämisen toimenpiteet ovat lopulta varsin erilaiset (kuva alla). Silti

⁴ Tarkoitus on, että Arjen turvallisuus -työryhmä on hyvinvointialueen pysyvä työryhmä, vaikka sen strategiat ja tavoitteet muuttuvat.

molempien eli **asukkaiden ja henkilöstön turvallisuuden edistäminen on keskeistä:**

2 Asukkaiden turvallisuuden edistäminen

2.1 Arjen turvallisuus ja alueellinen turvallisuusyhteistyö

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian nimenä on ”Tärkeintä on ihminen”. Strategian toimeenpanon alatavoite on, että ”Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne” ja siihen kuuluvat erityisesti toimenpiteet:

- Vahvistamme turvallisuuskulttuuria viestinnän keinoin asukkaille ja henkilöstölle sekä tuomme turvallisuuden vahvemmin osaksi hyvinvointialueen brändiä
- Määrittelemme vaatimukset ja yhteistyötahot tarvittavan tilannekuvan ylläpitoon hyvinvointialueella sekä osallistumme kaupunki- ja kuntaturvallisuustyöhön.

Arjen turvallisuusongelmien ennaltaehkäisy, onnistunut turvallisuusyhteistyö sekä voimavarojen täysi hyödyntäminen edellyttävät samanaikaisesti sekä vahvan koordinaatiovastuun että alueen eri toimijoiden laajapohjaisen osallistumisen ja sitoutumisen.

Pirkanmaan hyvinvointialue on merkittävä turvallisuusviranomainen ja tärkeä alueellinen toimija. Pirkanmaan hyvinvointialue on turvallisuuskriittinen organisaatio ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ydintä alueellaan. Sen pitää toimia 24/7/365. Hyvinvointialueella on merkittäviä suoraan turvallisuuteen liittyviä tehtäviä ja toisaalta muita tehtäviä, joilla on keskeinen merkitys turvallisuudelle. Sen vuoksi on perusteltua kysyä, **voisiko Pirkanmaan hyvinvointialue jatkossa profiloitua vielä vahvemmin nimenomaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden organisaatioksi?** Tällä hetkellä sen viestinnässä korostuvat hyvinvointi ja terveys.

Hyvinvointialueen nykyisessäkin toiminnassa korostuu jatkuvasti turvallisuuden tekeminen. Esimerkiksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimet toimivat jatkuvasti rikollisuuden taustasyitä torjuvien tehtävien parissa. Hyvinvointialue panostaa monikanavaisen viestintään, jotta tärkeät turvallisuutta parantavat asiakokonaisuudet ja informaatio tavoittaisi kaikki väestöryhmät. Hyvinvointialue on mukana esimerkiksi väkivaltaa ehkäisevässä työssä ja vastaavaa turvallisuutta tuottavien toimien lista myös pelastuspalveluiden ohella on merkittävä. Turvallisuusorganisaatioksi profiloitumista voitaisiinkin toteuttaa myös lisäämällä viestintään palveluidemme turvallisuuteen vaikuttavia näkökulmia ja kertomalla tehostetummin palveluistamme ja niiden vaikutuksista turvallisuuteen myös ulkoisessa viestinnässä.

Muita turvallisuusyhteistyön kannalta merkittäviä turvallisuustoimijoita ja -tahoja ovat esimerkiksi alueen kunnat, Aluehallintovirasto, ELY-keskus, Maakuntaliitto, Maahanmuuttovirasto, Häätäkeskus, poliisi, puolustusvoimat, rajavartiolaitos, tulli, Huoltovarmuuskeskus, alueen järjestöt, elinkeinoelämä ja seurakunnat sekä asukkaat.

Keskeistä on tunnistaa alueellisen turvallisuusyhteistyön eri tahot ja luoda verkostot niiden kanssa. Yhtä lailla keskeisten tahojen kanssa voi olla syytä sopia turvallisuusyhteistyöstä myös sopimuksin. Hyvinvointialueen toiminnassa korostuu juuri yhteistoimintamalli hyvin laajassa toimijaverkostossa, senkin vuoksi on tilausta juuri em. profiloitumiselle. Kaiken aikaa on syytä pyrkiä yhteiseen ymmärrykseen alueellisen turvallisuusyhteistyön tavoitteista.

2.2 Alueellinen turvallisuussuunnittelu

Alueellinen turvallisuussuunnittelu on keino parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Arjen turvallisuus on vakiintunut termi, jota käytetään alueellista turvallisuusyhteistyöstä ja -suunnittelusta. Arjen turvaa luovat mm. turvallinen ja viihtyisiä ympäristö, palvelujen saatavuus, turvallisuusviranomaisten palvelut sekä turvallinen koti ja perhe, sosiaalinen turvallisuus.

Alueellisella turvallisuussuunnittelulla tarkoitetaan yhteistoimintaa, joka tähtää rikosten, häiriöiden, onnettomuuksien ja tapaturmien ja niistä aiheutuvien vahinkojen vähentymiseen sekä turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen ylläpitämiseen tai parantamiseen kyseisellä alueella. Alueellisen turvallisuussuunnittelun keinoin lisätään asukkaiden tietoa siitä, miten heidän turvallisuuttaan ja turvallisuuden tunnettaan tullaan parantamaan.

Alueellinen turvallisuussuunnittelu on:

- Pitkäjänteinen, järjestelmällinen ja koordinoitu **prosessi paikallis- tai aluetason turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi eri toimijoiden yhteistyönä**
- Termillä "turvallisuussuunnittelu" tarkoitetaan **yhteisen toiminnan suunnittelun lisäksi suunnittelun perusteella toteutettavaa varsinaista toimintaa**
- Turvallisuussuunnittelussa alueen toimijat sopivat verkostomaisessa yhteistyössä yhdessä ja erikseen tehtävistä toimenpiteistä tunnistettujen turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi tai vähentämiseksi
- Turvallisuussuunnittelulla ohjataan kunnan / alueen turvallisuustyötä, varmistetaan eri toimijoiden yhdensuuntainen toiminta, edistetään yhteisten resurssien hyödyntämistä ja vältetään päällekkäisyydet
- Turvallisuussuunnittelu kattaa laajasti koko turvallisuuden arvoketjun aina ennaltaehkäisevistä toimista korjaaviin palveluihin sekä varautumisen ja valmiuden ja normaaliin palautumisen toimenpiteisiin.

- Turvallisuussuunnittelu on ihmis- ja väestölähtöistä; **sen tavoitteena on parantaa alueen asukkaiden ja yhteisöjen turvallisuutta sekä turvallisuuden tunnetta.**

Turvallisuussuunnittelussa on keskeistä laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa – turvallisuutta ei luoda yksin. Sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden toimialojen ja viranomaisten välillä on paljon yhteistyötä ennaltaehkäisevään turvallisuustyöhön liittyen. Onnettomuuksien, tapaturmien ja rikosten ennaltaehkäisevä turvallisuussuunnittelu on osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Hyvinvointialueiden myötä alueelliselle turvallisuussuunnittelulle avautuu iso mahdollisuus. Hyvinvointialueen ja kuntien ennaltaehkäisevä työ kannattaa kytkeä kokonaisuudeksi, ja että toimenpiteet ja yhdyspinnat saataisiin kartoitettua siten, että ne ovat mahdollisimman vaikuttavia ja palvelevat mahdollisimman montaa tahoja.

Turvallisuussuunnittelu on vakiintunut ja pysyvä yhteistyön toimintamalli, jossa sovitaan mm. mitkä ovat tärkeimmät turvallisuusongelmat, joihin puututaan paikallisesti / alueellisesti, miten alueellisiin turvallisuusongelmiin puututaan, missä aikataulussa ja mitkä ovat vastuut sekä miten työn etenemisestä ja tuloksista raportoidaan.

Turvallisuussuunnittelu on mahdollisuus

- **Hyvinvointialueelle ja pelastustoimelle**
 - Kustannukset kuriin ennalta ehkäisyyn panostamalla
 - Ei yksin pelastustoimen vastuulla
- **Kunnille ja kaupungeille**
 - Viihtyisä ja turvallinen kunta, tyytyväiset asukkaat ja yritykset
- **Elinkeinoelämälle**
 - Hyvä sisäinen turvallisuus yksi tärkein syy yritysten sijoituspäätösten taustalla
 - Turvallisuus on kilpailuetu
- **Poliisille**
 - Kumppanit mukaan työhön, ei yksin poliisin vastuulla
- **Asukkaille**
 - Asukkaiden tarpeet ja näkemykset esille ja mukaan suunnitteluun
 - Tietoa oman alueen turvallisuudesta ja siitä, mitä ollaan tekemässä sen parantamiseksi
- **Järjestöille**
 - Järjestöjen tarpeet ja näkemykset esille ja mukaan suunnitteluun
 - Järjestöillä on usein tietoa, joka ei aina yllä viranomaisille asti, tulevat näkyviksi
- **Seurakunnille**
 - Seurakuntien tarpeet ja näkemykset esille ja mukaan suunnitteluun
 - Edistää resilienssiä

Pirkanmaan • Ennalta ehkäisy ei onnistu ilman
hyvinvointialue kumppaneita

Turvallisuussuunnittelun vahvuuksia ovat, että syntyy **kokonaisuus** alueellisen turvallisuuden tilanteesta ja turvallisuusongelmien kustannuksista (hyvinvointikustannukset, taloudelliset kustannukset). Samalla voidaan puuttua ongelmiin, jotka eivät ”kuulu kenellekään”. Toimintamalli (vs. aina erikseen sovittava yhteistyö) varmistaa yhteistyön pysyvyyden, vaikka ihmiset vaihtuvat. Myös ammattitaito ja osaaminen lisääntyvät, kyky tehdä yhteistyötä lisääntyy. Lisäksi voimavarojen käyttö tehostuu ja yhteistyö tiivistyy.

Käytännössä kun pohditaan alueellisen turvallisuusyhteistyön yhteisiä teemoja, on hyvä pitää mielessä, että **hyvinvointi ja turvallisuus kulkevat käsi kädessä**. Turvallisuus on hyvinvointia ja hyvinvointi on turvallisuutta. Voidaan myös todeta, että turvallisuus - ja sen tunne - on hyvinvoinnin perusedellytys.

Pitäää huomioida, että Pirkanmaan hyvinvointialue on mukana jo olemassa olevassa alueellisessa hyvinvointi- ja turvallisuusyhteistyössä, emme niinkään aloita mitään uutta.

Nyt kun pohditaan hyvinvointialueen menettelyjä asiassa, esimerkiksi Tampereen kaupunki on luopunut turvallisuussuunnitelman mallista, missä suunnitelma tehtiin nelivuotiskaudeksi (valtuustokausi). Suunnitelma on ikään kuin sateenvarjo, minkä alla on kokonaisuus. Sinne kirjataan ja siellä tehdään näkyväksi niitä toimia, mitä valittujen turvallisuusongelmien eteen tehdään. Yhtenä huomiona Tampereelta myös se, että

turvallisuussuunnitteluun / suunnitelman tekoon ei ole mitään erillistä ryhmää. Siltä osin ei ole olemassa valmiina mitään alueellista, erillistä teeman työryhmää, johon hyvinvointialue voisi mennä mukaan, vaan työtä tehdään monissa eri foorumeissa.

Erityisesti Pirkanmaan alueen kuntien kanssa tehtävää turvallisuusyhteistyötä on syytä kirkastaa. Kuntien kanssa on tehty jo pidemmän aikaa yhteistä hyvinvointityötä eli yhteistyön rakenteet ovat jo olemassa. Monet kunnatkin ovat nyt uudessa tilanteessa ja hakevat uutta rooliaan turvallisuustyön näkökulmasta, kun niiden sote-vastuut ovat poistuneet. Yhtä lailla esimerkiksi kuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa on laadittu vasta keväällä ilmestynyt Pirkanmaan alueellinen riskiarvio eli käytäntöjä alueelliselle yhteistyölle on sitäkin kautta jo olemassa. Kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä on olemassa suurta potentiaalia. Näin saadaan maakunnallinen näkökulma vahvasti esiin.

Keskeistä on esittää kysymys, onko hyvinvointialueella valmiuksia lähteä yhdessä eri turvallisuustoimijoiden kanssa edistämään arjen turvaa ja valmistelemaan Pirkanmaan alueellista turvallisuusyhteistyötä ja turvallisuussuunnittelua? Seuraavassa on lähdetty siitä, että valmiuksia on.

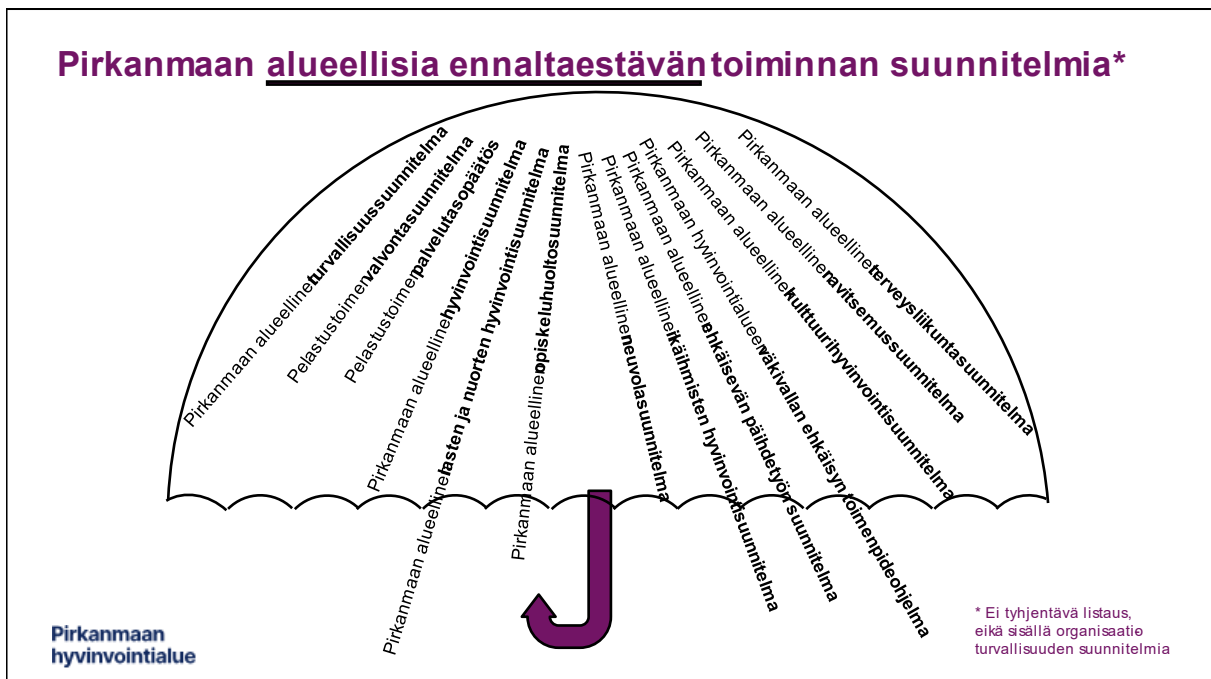
3 Oman toiminnan tehtävät ja painopisteet hyvinvointialueen osalta

Pirkanmaan hyvinvointialue on merkittävä turvallisuusviranomaisen ja tärkeä alueellinen toimija. Hyvinvointialueen arjen turvallisuuden tekemisen ja toiminnan tehtävät ja painopistealueet on koottu listaksi (alla). **Tehtävien ja painopisteiden toiminnan näkökulma on ennen kaikkea alueellinen eli tavoite on varmistaa jokaisen tehtävän ja painopisteen osalta se, että toimet tähtäävät aina alatavoitteeseen eli ”Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne” edistämiseen.**

On toki selvää, että nykyisessä nopeasti muuttuvassa ja monimutkaistuvassa toimintaympäristössä tehtävien ja painopisteiden **muutoksiin tulee olla myös jatkuvaa herkkyyttä ja valmiutta yhdessä muiden turvallisuustoimijoiden kanssa**, jos matkan varrella todetaan uusia, akuutteja tarpeita, ilmiöitä, tehtäviä tai painopisteitä, joihin tulee pureutua alueellisen turvallisuuden parantamiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tämän suunnitelman lisäksi hyvinvointialueella on luonnollisesti lukuisia muitakin ennaltaehkäisevän työn suunnitelmia. Lähtökohtaisesti ne ovat tehtäväalueiden lakisääteisiä suunnitelmia, joiden johtaminen ja raportointi ovat tehtäväalueiden omaa toimintaa. Näitä ovat esimerkiksi pelastustoimen valvontasuunnitelma ja palvelutasopäätös. Yhtä lailla omavalvonta lisää suunnittelun tarvetta organisaation omien velvoitteiden täyttämiseksi. Erilaisten suunnitelmien yhteensovittamista on syytä edistää. Arjen turvallisuus -työryhmän jäsenenä on em. suunnitelmien asiantuntijoita eli vuoropuhelu on tältäkin osin luontevaa.

Yhtä lailla tärkeää on jatkuvasti sovittaa työtä yhteen hyvinvointityön⁵ kanssa, jotta ei tehdä päällekkäistä työtä. Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman painopisteinä

⁵ Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on hyvinvointialueen lakisääteistä strategista toimintaa. Hyte-tyon vastuuyksikkö koordinoi ja tukee alueellista väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Tuki kohdentuu kuntien, hyvinvointialueen sekä järjestöjen työhön. Tehtäväkokonaisuuksia ovat alueelliset elintapaohjauksen, ehkäisevän päihdetyön, järjestö- ja osallisuuskoordinaation sekä lähisuuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatiotehtävät. Väestötason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueelliset painopisteet, tavoitteet ja toimeenpanosuunnitelmat työtetään yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa lakisääteisiksi hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmiksi valtuustokaudelle 2023–2026.

ovat mm. arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö sekä alueellisen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma ja toimeenpano.

Tehtävät ja painopistealueet on koottu kerätyn tiedon pohjalta keskeisten turvallisuusongelmien ja niihin vaikuttavien ilmiöiden pohjalta. Turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen parantamista koskevat tavoitteet ja toimet ottaen huomioon Pirkanmaan hyvinvointialueen erityispiirteet. Tehtävillä ja painopisteillä on kullakin nimettynä yhteyshenkilö ja asiantuntijat, jotka työstävät niitä. Yhtä lailla tehtävillä ja painopisteillä voi olla nimettynä ohjaavat työryhmät tai muut tahot, riippuen yksittäisestä tehtävästä tai painopisteestä. Arjen turvallisuus -työryhmä ylläpitää asiantuntijoiden ajantasaista henkilöluetteloa. **Ylipäätään kaikki suunnitelman mukainen työn eteneminen dokumentoidaan yhtä lailla muualla strategian toimeenpanon mukaisesti.**

Alla taulukossa kuvatut tehtävät ovat alueellisen turvallisuussuunnittelun perusasiat ja kivijalka, johon koko yhteistoiminta perustuu. Painopisteet sen sijaan nojaavat hyvinvointialueen palveluihin, tehtäviin ja osaamiseen, ja niissä hyvinvointialueella on paitsi toimivaltaa, mutta myös merkittäviä voimavaroja ja asiantuntijuutta painopisteiden edistämiseen yhdessä muiden turvallisuustoimijoiden kanssa.

Valitut turvallisuussuunnittelun tehtävät ja painopisteet pohjautuvat tavoitteen ”asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne” edistämiseen. Olennaista on valjastaa tehtävien ja painopisteiden toimille riittävät voimavarat toteutukseen.

Hyvinvointialueen turvallisuussuunnittelun tehtävät ja painopisteet ovat:

Strateginen kärkiteema: Tärkeintä on ihminen			
Alatavoite: Asukkailla ja henkilöstöllä on vahva turvallisuuden tunne			
Strategian toimeenpanon 1.4., Toimenpiteet b ja d: b: Vahvistamme turvallisuuskulttuuria viestinnän keinoin asukkaille ja henkilöstölle sekä tuomme turvallisuuden vahvemmin osaksi hyvinvointialueen brändiä d: Määrittelemme vaatimukset ja yhteistyötahot tarvittavan tilannekuvan ylläpitoon hyvinvointialueella sekä osallistumme kaupunki- ja kuntaturvallisuustyöhön			
Tehtävät: Alueellisen turvallisuustyön tehtävät			
Tehtävän nimi	Tavoite	Toimet	Lisätieto
Turvallisuus-yhteistyö	Alueellisen turvallisuusyhteistyön tiivistäminen Alueellinen yhteistyö on vakiintunutta ja turvallisuustoimijoilla on yhteinen ymmärrys alueellisen turvallisuustyön tavoitteista	Määrätietoinen ja pitkäjänteinen työ turvallisuuskulttuurin kehittämiseksi Luodaan toimivat ja luontevat yhteydet alueellisen turvallisuusyhteistyön eri tahoihin Tunnistetaan eri turvallisuuden työryhmät Laaditaan tarvittavat yhteistyösopimukset	Alueen turvallisuustoimijat eli alueen kunnat, Aluehallintovirasto, ELY-keskus, Maakuntaliitto, Maahanmuuttovirasto, Häätäkeskus, poliisi, puolustusvoimat, rajavartiolaitos, tulli, Huoltovarmuus-keskus, alueen järjestöt, elinkeinoelämä ja seurakunnat sekä asukkaat
Turvallisuus-suunnittelun organisointi	Alueellisen turvallisuusyhteistyön tiivistäminen Alueellisen turvallisuussuunnittelun keinoin parannetaan turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta	Yhteensovitetään menettelyt paikallis- ja aluetason turvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi eri turvallisuustoimijoiden yhteistyönä	Alueellinen turvallisuussuunnittelu on mm. kunnissa entuudestaan tuttu arjen turvallisuuden yhteistyöinstrumentti
Tilannekuva	Jaetun turvallisuuden tilannetietoisuuden ja tilannekuvan parantaminen Yhteinen, alueellinen turvallisuuden tilannekuva	Laaditaan pohjaesitys, joukkoistetaan olemassa olevat tilannetiedot Tunnistetaan kumppanit	Hyvinvointialueen ja kuntien välinen puitesopimus turvallisuuden yhteisen tilannekuvan taustana

Pirkanmaan hyvinvointialue

		<p>Otetaan kumppaneita laajemmin mukaan</p> <p>Kehitetään tilannekuvan hyödyntäjien ja päättäjien kyvykkyyksiä</p>	
Asukkaiden ja henkilökunnan osallistaminen	<p>Asukkaiden ja henkilöstön ja asukkaiden turvallisuuden edistäminen</p> <p>Parannetaan asukkaiden ja henkilöstön turvallisuuden kokemusta</p> <p>Asukkaiden ja henkilökunnan turvallisuuskyselystä tehdään säännöllistä</p>	<p>Hyvinvointialueen asukkaan ja henkilökunnan nostaminen keskiöön</p> <p>Asukkaiden ja henkilökunnan kuuleminen edistää turvallisuutta, koska tiedetään huolet ja tarpeet. Näin voidaan suunnata myös omaa toimintaa vastausten perusteella</p>	<p>Tavoite, että asukkailla ja henkilöstöllä on vahva turvallisuuden tunne herättää ajatuksen siitä, että teemme asiasta esimerkiksi kyselyn. Kysely on syytä tehdä laajemmassa kontekstissa palvelutarve kyselyn yhteydessä ja mahdollisesti yhteistyössä keskeisten turvallisuuskumppanien kanssa</p>
Viestintä	<p>Arjen turvallisuuden lisääminen</p> <p>Turvallisuus tavaksi. Turvallisuus vakiintuu hyvinvointialueen viestinnässä ja sitä käytetään yhtä lailla hyvinvoinnin ja terveyden kanssa</p> <p>Asukkaat ja henkilöstö tiedostavat uhka- ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisyn merkityksen ja tietävät kaikissa häiriötilanteissa, miten heidän odotetaan toimivan</p>	<p>Profiloidutaan jatkossa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden organisaatioksi. Tällä hetkellä hyvinvointialueen viestinnässä korostuvat hyvinvointi ja terveys</p> <p>Aktiivinen turvallisuus- ja häiriötilanneviestintä</p> <p>Alueellisen turvallisuusviestinnän koordinointi ja laaja yhteistyö</p>	<p>Nopeasti muuttuvassa ja monimutkaistuvassa toimintaympäristössä monikanavaisen viestinnän merkitys korostuu</p>
Alueellinen arjen turvallisuuden työskentelyalusta	<p>Alueellisen turvallisuusyhteistyön tiivistäminen</p> <p>Alueellisen turvallisuustoimijayhteistyön ja tiedonjaon tiivistäminen yhteisellä alustalla. Toimijoiden roolien ja työnteon täsmentäminen</p>	<p>Avataan alueellinen, sähköinen ja yhteinen arjen turvallisuuden työskentelyalusta.</p> <p>Alueellinen arjen turvallisuuden toimenpiteiden ja painopisteiden dokumentointi eri turvallisuustoimijoiden kesken</p> <p>Kutsutaan alustaan ensin työryhmän jäsenet ja myöhemmin keskeiset alueelliset yhteistyökumppanit</p>	<p>Sisäministeriön hallinnoima sisäisen turvallisuuden TUOVI-portaali</p> <p>Strategian toimeenpanon raportointi sähköiseen projektinhallintatyökaluun</p> <p>Alueellisen turvallisuussuunnitelman työn eteneminen dokumentoidaan yhtä lailla muualla kuin tässä dokumentissa</p>

Pirkanmaan hyvinvointialue

Painopisteet: Alueellisen turvallisuustyön painopisteet			
Painopisteen nimi	Tavoite	Toimet	Lisätieto
Ankkuritoiminnan kehittäminen ja laajentaminen	Ennaltaehkäisevän toiminnan tehostaminen Lasten ja nuorten ongelmien ratkominen, erityisesti rikoskierteen katkaisu	Ankkuritoiminnan kehittäminen ja laajentaminen yhteistyössä poliisin ja alueen kuntien kanssa. Ankkuritoiminta kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta sekä -nuorisotoimesta	Moniammatillisessa Ankkuritiimissä työskentelee yleensä poliisi, sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja, sairaanhoitaja ja nuorisotyöntekijä
Lasten ja nuorten turvallisuuskoulutus	Ennaltaehkäisevän toiminnan tehostaminen Lasten ja nuorten turvataidot kehittyvät	Erityistä tukea tarvitsevien nuorten turvallisuuskoulutus. Olemassa oleva ja vakiintunut 1–3 päivän koulutus on tarkoitettu oppimisvaikeuksissa oleville nuorille, kehitysvammaisille tai muun vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville nuorille. Koulutuksen järjestäminen toteutetaan yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Pelastuslaitoksen Tulikettu-turvallisuuskoulutusta jatketaan esikouluissa sekä 2.-, 6- ja 8.-luokkalaisille. Yhtä lailla Suomessa on olemassa hyvä käytäntö ”Kids saves lives” - elvytyskoulutuskonsepti. Sitä laajentaen? Koskee kaikkia koululaisia esim. 5 lk, 8 lk – valistus yhteen tulikettu -toiminnan kanssa?	Vrt. Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2026, (erityisesti painopisteet 1 ja 5)
Elämän kriisit	Arjen turvallisuuden lisääminen Avoimen tiedon helpompi löytäminen hyvinvointialueen internet-sivuilta	Kootaan hyvinvointialueen internet-sivulle tiedot, kuinka toimia elämän kriiseissä. On toki selvää, että samat yhteystiedot löytyvät hyvinvointialueen internet-sivuilta muualtakin, mutta asukkaita voisi helpottaa löytää yhteystiedot ns. tarve edellä. Kriisissä samat yhteystiedot. eli tarve edellä, miten toimia tai esim. usein	Asukasnäkökulma korostuu

Pirkanmaan hyvinvointialue

		<p>esitetyt kysymykset tms. Tietoa tulisi olla helposti ja hyvin yksinkertaisesti esitettynä.</p> <p>Varautumisen kehittäminen eli "valmiit" häiriötilanne-sivustot</p>	
Syrjäytymisen estäminen	<p>Ennaltaehkäisevän toiminnan tehostaminen</p> <p>Ehkäistään ja vähennetään syrjäytymistä</p>	<p>Syrjäytymisen ehkäisy on ennen kaikkea ennaltaehkäisevää ja pitkäjänteistä työtä, jossa ei ole yksiselitteistä vastuutahoa.</p> <p>Syrjäytymisen ehkäisyyn vaikuttava moniviranomais- ja toimijayhteistyöllä.</p> <p>Tunnistetaan keskeiset turvallisuuskumppanit painopisteen toteutuksen näkökulmasta</p> <p>Asunnottomuustyö jne.</p>	<p>Vrt. Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 (erityisesti painopisteet 1, 4 ja 5)</p>
Päihteiden käytön vähentäminen	<p>Ennaltaehkäisevän toiminnan tehostaminen</p> <p>Kaikkien päihteiden käyttö vähenee</p>	<p>Laaja-alaiset toimet päihteiden käytön vähentämiseksi, ks. lisätieto</p>	<p>Alueellisen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2023–2026 (erityisesti painopiste 3)</p>
Väkivallan vähentäminen	<p>Ennaltaehkäisevän toiminnan tehostaminen</p> <p>Väkivalta (lähisuhdeväkivalta, katuväkivalta, nuorisoväkivalta, seksuaaliväkivalta jne.) vähenee</p> <p>Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin estäminen</p>	<p>Toimet laajasti mm. Marak (moniammatillinen väkivallan riskin arviointi ja jatkotoimien suunnittelu perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauksissa), ikäihmisten ja seksuaaliväkivallan vähentämiseksi</p>	<p>Vrt. Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 (erityisesti painopiste 5)</p> <p>SPR:n järjestämä päihteiden ja huumeiden käyttäjien ensiapukoulutus mm. yliannostusten tunnistaminen</p>
Tietoturvan- ja tietosuojan parantaminen	<p>Asukkaiden ja henkilöstön turvallisuuden edistäminen</p> <p>Sähköisessä muodossa oleva tieto on luotettavaa ja sen toiminta on turvattu, eikä toiminnasta aiheutu vaaraa tai haittaa</p> <p>Asukkaat ja henkilöstö toimivat tietoturvallisesti ja tiedostavat asiaa koskevat uhat ja vaarat</p>	<p>Toimet laajasti, joilla vaikutetaan käyttäjiin:</p> <p>Uhattuna voivat olla yksittäisen asukkaan tai oman työntekijän talous tai yksityiset asiat</p> <p>Pahimmillaan tietojärjestelmien väärinkäyttö voi lamaannuttaa tietojärjestelmät</p>	<p>Tietojärjestelmien turvallisuus vaikuttaa samalla kaikkien osallisten tietoturvallisuuteen</p>
Häiriötilanteisiin varautuminen	<p>Häiriötilanteiden hallinnan ja normaaliin palautumisen kehittäminen</p> <p>Oma hyvinvointialueen valmius on kunnossa ja omatoiminen varautuminen</p>	<p>Hyvinvointialue ohjaa osaltaan alueen asukkaita omatoimiseen varautumiseen</p> <p>Henkilöstön osaamista varautumisesta parannetaan kouluttamalla ja ohjaamalla valmiussuunnittelua</p>	<p>Varautumiseen liittyvät toimenpiteet tarkemmin määriteltynä strategian toimeenpanon painopisteessä 1.4 c:</p> <p><i>Yhteensovitamme valmiussuunnitelmat ja</i></p>

Pirkanmaan hyvinvointialue

	on maakunnan asukkaiden ja oman henkilöstön arkea	<p>valtakunnallisen mallin mukaisesti</p> <p>Jatkuvuudenhallintaa parannetaan sopimuksellista varautumista kehittämällä</p> <p>Hyvinvointialue yhteensovittaa aktiivisesti omaa valmiussuunnitteluun keskeisten yhdyspintojen kanssa</p>	<i>luomme yhteistyömallit, joiden avulla tuetaan turvallisuus- ja valmiusajattelun sekä riskienhallinnan tuomista koko organisaatioon sekä häiriötilanteisiin – hyödynnämme laaja-alaisesti pelastuslaitoksen osaamisen</i>
Erityisryhmien turvallisuus	<p>Arjen turvallisuuden lisääminen</p> <p>Erityisryhmien turvattomuuden kokemukset vähenevät</p> <p>Akuuttien huoli-ilmoitusten (vast.) menettelyt on systematisoitu ml. asukkaat, henkilökunta, kumppanit ja ilmoitusjärjestelmä</p>	<p>Toimet, joilla vähennetään yksinäisyys, muistisairaudet, ulkopuolisen avun riittämättömyys, fyysiset sairaudet ja tapaturmat aiheuttavat turvattomuutta. Turvattomuus mm. lisää sosiaalista eristäytymistä, masennusta ja nopeuttaa vanhenemista</p> <p>Kodin turvallisuuden tarkistuslista osana kotihoidon palveluita? Pelastuslaitoksen ja kotihoidon yhteistyötä ikääntyneiden asumisturvallisuuden lisäämiseksi. Pelastus- ja sopimuspalokunnat mukaan varmistamaan turvallista kotiutusta. Paloturvallisuus. Onko mökki lämmin, tuleeko sähkö, juokseeko vesi, onko jääkaapissa ruokaa?</p>	Vrt. Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026 ja Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma (erityisesti painopisteet 1, 3, 4 ja 5)
Henkilöstön turvallisuus ja turvallisuuden kokemus työssä sekä palveluiden turvallisuus	<p>Organisaatioturvallisuuden kehittäminen</p> <p>Turvallisuuden tunne on keskeinen ohjaava tekijä toiminnassa ja henkilökunnan johtamisessa</p> <p>Henkilöstö kokee arkensa turvallisemmaksi ja ennakoitavammaksi</p> <p>Laadukas palvelutuotanto</p>	<p>Organisaatioturvallisuuden käytäntöön vieminen ja riskienhallintasuunnitelman toimeenpano</p> <p>Johdon tuki, hyvä hallinto, läpinäkyvä päätöksenteko ja luottamuksen rakentaminen</p> <p>Näkyvät ja saavutettavat menettelytapa- ja turvallisuusohjeistukset</p> <p>Turvallisuuskoulutus, turvallisuuskävelyt, turvallisuuden oma-arviointi, viestintä ja vuoropuhelu, luottamuksen kasvattaminen</p> <p>Oma-arviointi ja omavalvonta ovat palvelujen laadun ja turvallisuuden parantamista. Omavalvonnassa tehtävä palvelun riskien tunnistaminen ja niiden poistaminen on keskeinen osa asiakas- ja potilasturvallisuutta</p>	Toimet oman hyvinvointialueen organisaatiossa

4 Yhteistyö ja turvallisuustyöryhmät

Yhteistyössä ja työryhmissä edistetään turvallisuutta tehokkaammin kuin yksin tekemällä. Mitä työryhmiä on jo olemassa hyvinvointialueella ja Pirkanmaalla ylipäätään? Tai pitäisi olla. Kuka niissä edustaa hyvinvointialuetta? Asia on tärkeä, jotta oikeat henkilöt ovat oikeissa työryhmissä ja asiantuntemus on aina parhaiten hyödynnetty. Tiedonkulun parantamiseen tulee nähdä jatkossa vaivaa, jotta osaaminen laajenee.

4.1 Olemassa olevat työryhmät

Hyvinvointialueen turvallisuuden ja varautumisen työryhmiä ja muita verkostoja on lukuisia. Työryhmistä laaditaan erillinen kooste, jossa ne on jaoteltu ja niiden kokonaisuus tulee kuvatuksi.

4.2 Yhteistyösopimukset

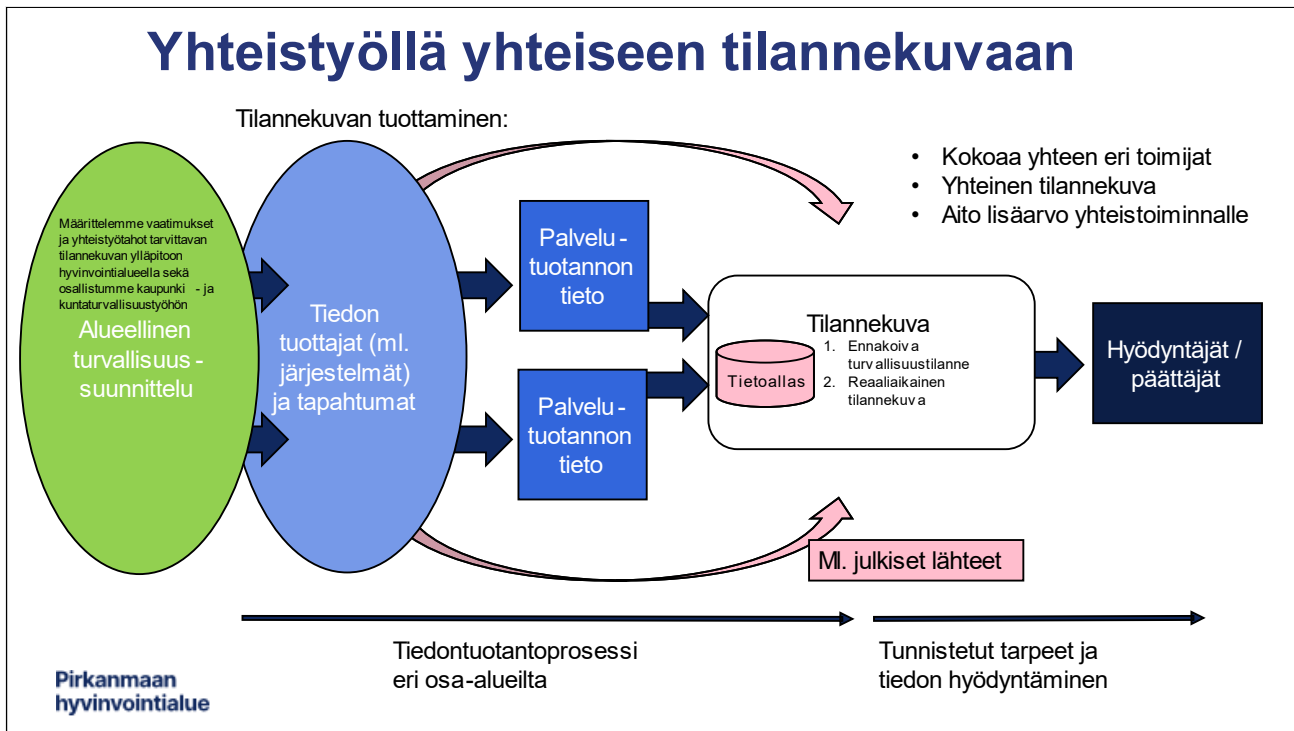
Keskeisten tahojen kanssa voi olla syytä sopia turvallisuusyhteistyöstä myös sopimuksin. Sen vuoksi on syytä tunnistaa tarpeet yhteistyösopimuksille ja päivittää ne hyvinvointialueelle. Yhteistyösopimukset tuovat parhaimmillaan yhteistoimintaan ryhtiä ja kaivattua selkänöjää (toimivaltaa). Esimerkiksi:

[Pirkanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteeksi](#)

5 Tilannekuva

Strategian toimeenpanon yhtenä toimenpiteenä on ”määrittellemme vaatimukset ja yhteistyötahot tarvittavan tilannekuvan ylläpitoon hyvinvointialueella sekä osallistumme kaupunki- ja kuntaturvallisuustyöhön”.

Tarkoitus on, että osallistumme hyvinvointialueena jatkossa turvallisuusyhteistyöhön ja luottamuksen rakentuessa kehitämme yhdessä alueellista, yhteistä tilannekuvaa. Yhteinen tilannekuva luodaan aluksi verkostoissa, kun pidämme yhtä turvallisuuskumppanien kanssa, niin samalla vuorovaikutuksessa tilannetietoisuus (ja tilannekuva) paranee. Alla on kuva yhteistyöstä yhteiseen tilannekuvaan ja siinä kuvattuna, mitä elementtejä yhteinen tilannekuva edellyttää.

6 Asukkaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Tavoite, että asukkailla ja henkilöstöllä on vahva turvallisuuden tunne herättää ajatuksen siitä, että asukkaita ja henkilökuntaa osallistetaan. Osallistamisen toteuttaminen herätti keskustelua 26.4. pidetyssä työryhmän kokouksessa ja esimerkiksi kyselyn toteuttaminen turvallisuuden tunteen osalta todettiin haastavaksi mm. jatkuvan kriisi- ja sotaviestinnän takia. Kyselyä pidettiin kuitenkin tärkeänä. Samalla todettiin, että kysely on syytä tehdä laajemmassa kontekstissa (esim. palvelutuotantokyselyn yhteydessä) ja laajemmin pohtien. Tärkeää on maakunnan asukkaan ja kansalaisnäkökulman nostaminen keskiöön. Samoin kyselystä on tarkoitus tehdä säännöllistä.

Samaan aikaan strategian toimeenpanon aikapaineessa on kuitenkin lähdettävä liikkeelle ja pyrittävä tekemään toimia turvallisuuden tunteen edistämiseksi. Näkökulma on syytä asettaa aluksi henkilöstön turvallisuuden tunteeseen, myöhemmin maakunnan asukkaisiin. Henkilöstö voisi toimia siten pilottina. Osallistaminen on syytä valmistella huolellisesti.

7 Viestintä

Hyvinvointialueen viestinnän yksi tärkeä tehtävä on viestiä turvallisuuteen ja turvallisuudentunteen edistämiseen liittyvää aineistoa kattavasti, säännöllisesti ja oikea-aikaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen asukkaille ja henkilöstölle.

Tilastojen valossa Suomi on maailman turvallisimpia maita. Suomi pärjää erinomaisesti kansainvälisissä vertailuissa, joissa mitataan rikollisuutta, onnettomuuksia ja häiriöitä sekä luottamusta viranomaisiin ja oikeusjärjestelmään. Positiivisten turvallisuusasioiden viestiminen kansalaisille onkin tärkeää turvallisuudentunteen ylläpitämisen ja sen lisäämisen takia.

Turvallisuudentunnetta voidaan jakaa päivittäisviestinnässä ja sitä voidaan tehostaa erityisellä turvallisuusviestinnällä, joka keskittyy konkreettisesti turvallisuuteen liittyviin aiheisiin.

7.1 Päivittäisviestintä

Päivittäisviestintä palvelutuotannosta ja omasta toiminnasta luo turvallisuudentunnetta myös työntekijöille. Viestintä työntekijöille hyvinvointialueesta luotettavana työnantajana, joka arvostaa työntekijää, helpottaa työntekijöiden arkea ja herättää luottamusta. Työnantajaansa luottavat työntekijät ovat paras viestintäkanava pirkanmaalaisille asukkaille.

Viestinnällisesti hyvin suunniteltu rekrytointi, työhön perehdytys ja työpaikan turvallisuusohjeisiin perehdytys luo turvallisuudentunteen turvallisesta työyhteisöstä.

Viestimällä pirkanmaalaisille, miten hyvinvointialue on organisoitunut, mitä sen toimialueeseen kuuluu, mitkä tahot ovat vastuussa eri asioista ja miten on varauduttu mahdollisiin ongelmiin, hyvinvointialue viestii uskottavuutta ja turvallisuudentunnetta kansalaisille. Ihmiset voivat luottaa hyvin organisoituun hyvinvointialueeseen, joka on luotettava viranomainen myös yhteiskunnan häiriötilanteissa.

Turvallisuuden eteen tehtävä työ on moniviranomaistyötä ja se tulee näkyä viestinnässä. Viestimällä eri viranomaisten rooleista ja avaamalla heidän työkuviaan, voidaan kansalaisille avata ikkuna, josta he voivat seurata viranomaistyöskentelyä. Tämä avoimuus herättää luottamusta viranomaisiin.

Moniviranomaistyön lisäksi on huomioitava eri järjestöjen ja vapaaehtoistahon merkittävä rooli turvallisuuden tekijöinä. Näin luodaan positiivista mielikuvaa yhteiskunnasta, jossa myös muut kuin viranomaiset kantavat vastuun lähimmäisistä.

7.2 Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestintää tehdään monikanavaisesti ja usealle eri kohderyhmälle. Mediatiedotteita ja sosiaalisen median kanavia hyödynnetään turvallisuusaiheisten tiedotteiden jakamiseen. Turvallisuusaiheisten tiedotteiden aiheet suunnitellaan etukäteen vuosikalenterin tapaan. Vuodenaikoihin, juhlapäiviin ja erilaisiin tapahtumiin liittyvistä riskitekijöistä kerrotaan ja ohjeistetaan ihmisiä toimimaan oikein mahdollisessa uhkatilanteessa.

Vuosikalenterin lisäksi on tärkeä reagoida välittömästi yllättäviin turvallisuusuhkiin. Muodostetaan eri turvallisuusalojen ”asiantuntijapankki”, joka reagoi nopeasti mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Antamalla kasvot mahdolliselle uhkalle, herätetään kansalaisten luottamus viranomaisen kykyyn huolehtia asioista.

Kansalaisten turvallisuudentunteeseen vaikuttaa hyvin paljon turvallisuusviranomaisten näkyvyys kentällä. Erilaisissa yleisötapahtumissa voidaan turvallisuusviestintää toteuttaa konkreettisesti, ja kansalaiset voivat keskustella turvallisuusviranomaisten kanssa kasvotusten.

7.3 Häiriötilanteiden viestintä

Häiriötilanteet voivat olla esimerkiksi infrastruktuurin häiriötilanteita, kuten veden, sähkön, tietoliikenteen tai tietojärjestelmien häiriöitä, suuronnettomuuksia, epidemioita, tulipaloja, lakkoja, väärinkäytöksiä tai mainekriisejä. Yhteistä häiriötilanteille on, että ne vaarantavat tai haittaavat hyvinvointialueen toimintaa, väestön turvallisuutta tai mainetta tavalla, joka ylittää arkisen toimintakyvyn tai resurssit tai herättää median kiinnostuksen.

Yhteiskunnan häiriötilanteissa noudatetaan kriisiviestinnän periaatteita. Kriisissä ihmiset tarvitsevat tietoa tunteiden ja kokemusten jäsentämiseen ja siksi tiedottamisen tulee olla nopeaa ja mahdollisimman avointa. Pahinta on epävarmuus ja tiedottaa pitää, vaikka ei olisi mitään uutta tiedotettavaa. Toistamalla asioita voidaan uhkaavaa

tietoa torjua. Pitkittyneissä tilanteissa viestinnän tehtävänä on myös pitää yllä kriisinsietokykyä.

Häiriötilanneviestinnässä hyödynnetään ensisijaisesti verkkoviestintää, sosiaalisen median kanavia (etenkin Twitter ja Facebook) ja mediaviestintää. Pitkittyneissä häiriötilanteissa huolehditaan siitä, että myös ne asiakasryhmät, jotka eivät ole digitaalisen viestinnän tavoitettavissa, saavat tietoa hyvinvointialueen henkilöstön tai sen yhteistyökumppaneiden, kuten järjestöjen, avulla.

Häiriötilanneviestinnässä viestintää johtaa tilannetta johtava viranomainen (esim. poliisi, pelastuslaitos, terveydenhuolto). Hyvinvointialue vastaa useimmiten hyvinvointialueen toiminnan ja palvelujen viestinnästä. Pelastuslaitos vastaa pelastusviranomaisena oman toimintansa viestinnästä ja turvallisuusviestinnästä.

Häiriötilanteessa perustetaan hyvinvointialueen häiriötilannejohtoryhmä. Häiriötilannejohtoryhmä sopii viestintävastuista ja pääviesteistä. Häiriötilanteissa hyvinvointialueen viestintä keskitetään, jotta henkilöstö voi keskittyä perustehtäväänsä ja viesti pysyy yhdenmukaisena. Koko hyvinvointialuetta koskevissa erityis- ja häiriötilanteissa viestinnästä vastaavat ensisijaisesti johtoryhmän jäsenet tai heidän valtuuttamansa henkilö. Viestintäjohtaja vastaa viestinnän vastualueen kanssa viestinnän organisoinnista eri kohderyhmille.

Häiriötilanteiden hälytyksissä käytetään matkapuhelimiin asennettua Secapp-järjestelmää. Lisäksi häiriötilanteiden johtovastuussa olevilla on käytössään Virve-puhelimet.

Moniviranomaistilanteissa viestintää johtaa se viranomainen, jolla on johtovastuu tapahtumassa (esimerkiksi poliisi, pelastuslaitos tai sairaala).

8 Henkilöstön turvallisuuden edistäminen

Pirkanmaan hyvinvointialue on Suomen suurin hyvinvointialue. Toimintaympäristönä se on turvallisuuskriittinen organisaatio ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ydintä. Organisaation pitää toimia 24/7/365. Hyvinvointialue työllistää 19 500 henkilöä ja sillä on mm. rakennuksia noin 700, sähköisiä sovelluksia noin 800 ja ajoneuvoja noin 600. Henkilöstön turvallisuus on erityisen tärkeää hyvinvointialueen palvelutuotannon ja toimintojen kannalta.

Turvallinen työskentely- ja asiointipaikka edellyttää toteutuakseen paitsi ohjausta, mutta myös järjestämistä. Henkilöstön turvallisuuden edistämisen menettelyt kuvataan vuotuisessa riskienhallintasuunnitelmassa. Riskienhallintasuunnitelma ohjaa ennen kaikkea oman organisaation turvallisuustyötä ja se sisältää riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen kehittämisen tavoitteet, kuvaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet. **Turvallisuuden tulee olla keskeinen tekijä toimintamenetelmien ja -tapojen valinnassa sekä henkilökunnan johtamisessa.**

8.1 Riskienhallintasuunnitelma

Pirkanmaan aluehallitus on viimeksi hyväksynyt joulukuussa 2022 hyvinvointialueen riskienhallintasuunnitelman 2023, jota toteutetaan edelleen kaiken aikaa. Riskienhallintasuunnitelma sisältää riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen kehittämisen tavoitteet, kuvaukset ja niihin liittyvät menettelyt. Riskienhallintasuunnitelma hyväksytään vuosittain.

8.2 Organisaatioturvallisuuden kehittäminen

Riskienhallintasuunnitelman lisäksi on pitänyt pohtia turvallisuuden käytäntöön viemistä syvällisemminkin. Hyvinvointialueen strategisen ohjauksen ja järjestämisen vastuualueella toimiva Riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen -vastuualue⁶ on tunnistanut ja koonnut kokonaisuudet, joita organisaatioturvallisuuden kehittäminen ja käytäntöön vieminen edellyttää⁷ (seuraavan sivun kuva). Turvallisuuden kokonaisuudet ovat laajoja kokonaisuuksia ja näitä edistetään suunnitellusti ja pitkäjänteisesti. Esimerkiksi turvallisuuskoulutuksen järjestäminen henkilöstölle on laaja kokonaisuus, johon liittyy paljon valmistelua. Haaste on esimerkiksi se, mistä löydetään kouluttajia, koska turvallisuuskoulutuksen kohderyhmänä on koko organisaation henkilökunta eli 19500 työntekijää.

⁶ Vastuualue vastaa riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen strategisesta ohjauksesta ja järjestämisestä.

⁷ Yhtä lailla soveltaen se käy myös riskienhallinnan ja varautumisen (vast.) käytäntöön viemiseen.

On selvää, että turvallisuuteen sisältyy myös muita tulokulmia. Turvallisuuden **todellisuus** on sitä, miten asiat ovat oikeasti. Turvallisuudentunnetta ei saa vähätellä ja turvallisuuden tunteen edistäminen tulee olla keskiössä. Epävarmuutta on laajasti, muutoksia tapahtuu jatkuvasti. Kun todellisuutta pyritään muuttamaan – esimerkiksi rakennamme turvallisuusjärjestelmiä, se ei välttämättä lisää **turvallisuuden tunnetta**. Toisaalta on selvää, että ilman toimivaa turvallisuusjärjestelmää turvallisuutta on vaikea kehittää kokonaisvaltaisesti. Turvallisuus ja turvallisuusnäkökulma tuleekin huomioida jatkuvasti mm. toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

Viestinnän ja opetuksen (turvallisuuskoulutus ja perehdyttäminen) rooli turvallisuuden tunteen luomisessa korostuu. Myös epävarmuuden sietokykyä eli sietokykyämme sietää erilaisia häiriö- ja poikkeustilanteita henkisesti ja fyysisesti tulee kehittää.

Yhtä lailla voidaan pohtia turvallisuusasioiden käytäntöön viemistä jaottelun avulla. Mitä voimme tehdä? Jaotellaan toimenpiteet **yksilö, työyhteisö ja organisaatio** esimerkiksi:

- Yksilö: osaamisen kehittäminen, turvallisuusohjeiden, tietoturvan huomioiminen, jne.
- Työyhteisö: Turvallisuustietoisuuden ja omatoimisuuden lisääminen, turvallisuuskoulutus, harjoittelu jne. On tärkeää, että henkilökunta tietää aina, miten hätätilanteessa omassa organisaatiossa toimitaan. Esimerkiksi hoitolaitoksissa ja erilaisissa hoitokodeissa on erittäin harvoin tarvetta soittaa 112.
- Organisaatio: strateginen järjestäminen, toimintatavat ongelmien tullen, harjoittelu jne.

Kaiken kaikkiaan on kyse **turvallisuuskulttuurista**, jonka kehittäminen ja muuttaminen vie aikansa.

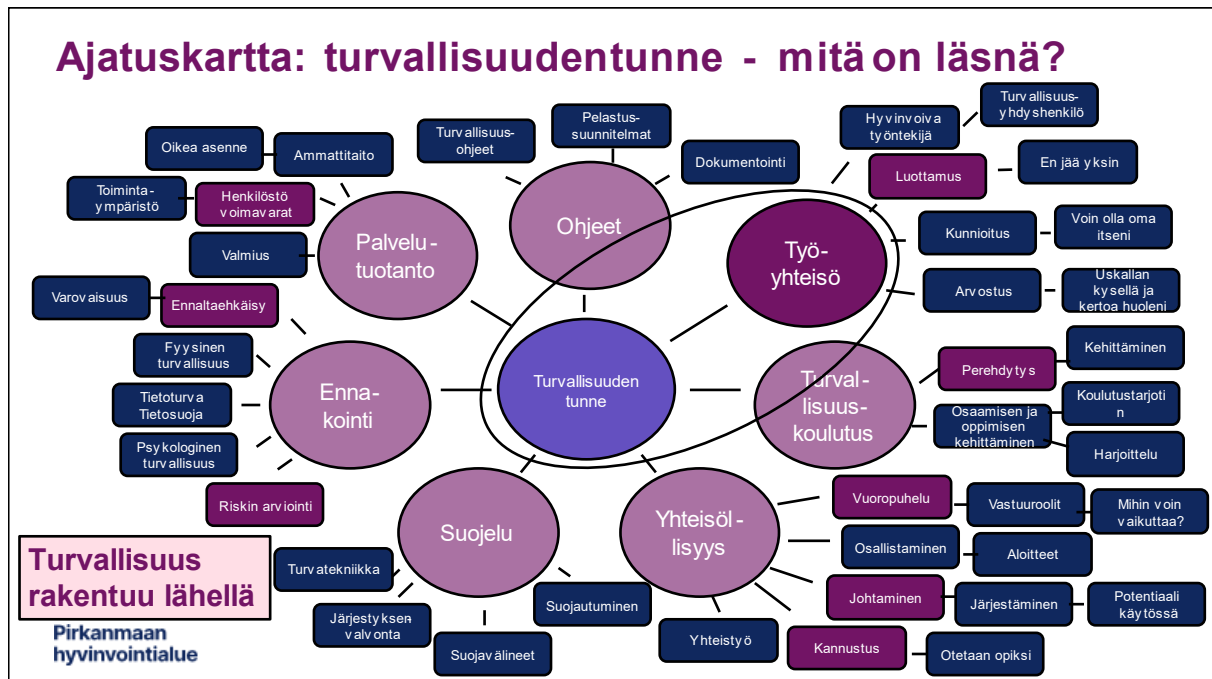
8.3 Ajatuskartta turvallisuuden tunteen pohjana – mitä on läsnä?

Työryhmässä on valmisteltu ns. ajatuskartta⁸ siitä, mitä on läsnä, kun puhutaan turvallisuuden tunteesta.

Yleinen ymmärrys turvallisuuden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille tuntuu olevan selvä: turvallisuus on merkittävä edellytys sille, että ihminen voi elää hyvää elämää. Yleinen näkemys tuntui olevan, että on mahdollista olla turvassa ja onneton, mutta vaikea olla onnellinen, jos olo ei ole turvallinen. Turvattomuus nähtiin niin raskaana taakkana, että jos turvallisuuden tunne katosi, myös onnellisuus oli usein tipotiessään. Turvallisuuden tunne taas kasvattaa onnellisuutta monella eri tavalla mm. mahdollistamalla itsensä toteuttamisen, harrastamisen, perhe-elämän ja liikkumisen. Kuluttava uhkien analysointi ja turvattomuuden tuoma ahdistus jäivät pois. Kun turvallisuutta on perinteisesti ajateltu uhkien ja riskien puuttumisena, tarvitaan rinnalle myös keskustelua siitä, mitä muuta turvallisuuden tunne on. **Mitä on läsnä – ei puutu – kun koemme olomme turvalliseksi?** Sillä jos turvallisuus on vain uhkien ja riskien

⁸ Ajatuskartta on ideointia ja asioiden jäsentämistä varten suunniteltu esitysmuoto

puuttumista, voimmeko koskaan todella olla turvassa? Elämässä riski on aina olemassa.⁹ Ajatuskartan kuva alla.

Ajatuskartan pohjalta tehdyt johtopäätökset ovat:

- Huomio turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen – yhteisöllisyyden ja keskinäisen luottamuksen vahvistaminen keskiöön
- **Turvallisuus rakentuu lähellä – henkilöstönäkökulma korostuu. Yhdessä tekeminen lisää yhteenkuuluvuutta ja turvallisuuden tunnetta - turvallisesti yhdessä.**
- Turvallisuuden tunne on aina henkilökohtainen ja subjektiivinen asia
- ”Läsnä olevia” asioita voidaan tunnistaa lähinnä yleisellä tasolla
- Tunnistetut asiat ovat esittäjänsä näkökulmia siitä, mistä turvallisuuden tunne rakentuu
- Lähestymistapa on positiivinen (ei kaiveta mikä vikana)
- Kaikki ajatuskartan asiat eivät ole työryhmän omissa käsissä, vaan edellyttää laajaa yhteistyötä ja on siksi koko organisaation asiaa

⁹ Ilona Suojanen 1.3.23 <https://sisainturvallisuus.fi/blogit>

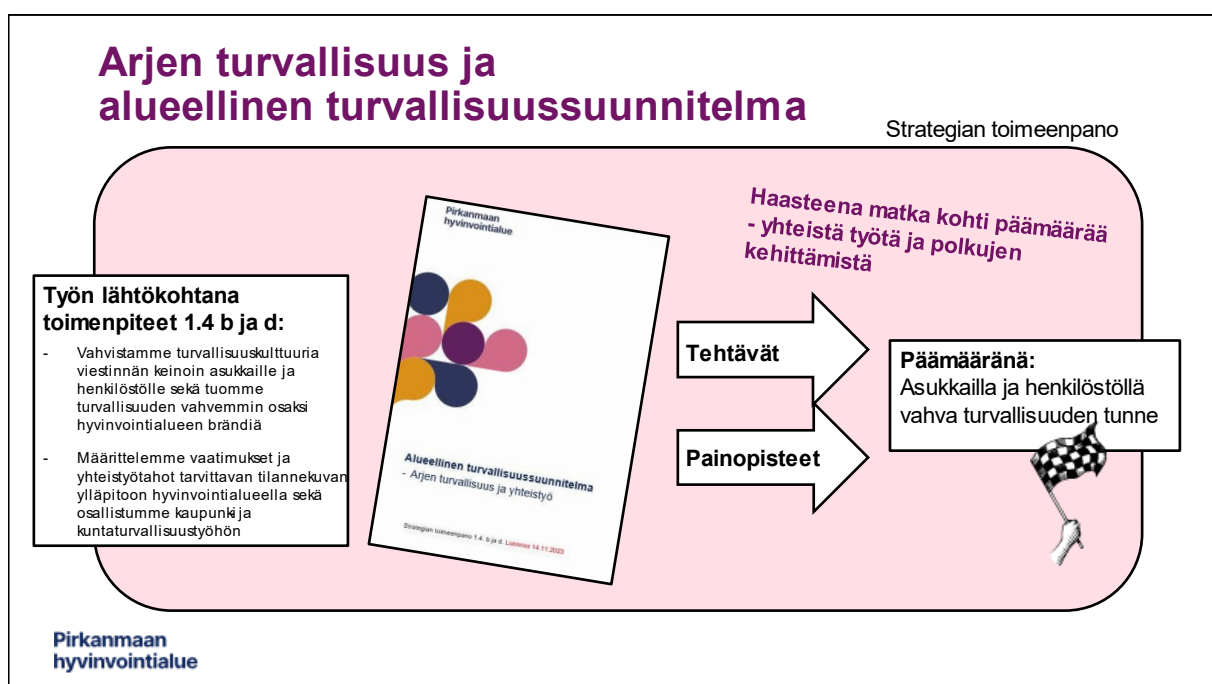
- Pitää valita kehittämisasioiksi ne, joihin voi työryhmänä (kuskin paikalla) vaikuttaa
- Turvallisuusuhkiin puuttuminen ja häiriötekijöiden poistaminen

Keskeistä on ajatuskartan pohjalta tunnistaa läsnä olevat turvallisuuden tunteen tekijät, jotta niitä voidaan lähteä vahvistamaan ja kehittämään. Tärkeä kysymys on, mitkä ovat ne työryhmän ajatuskartan ”työryhmän asiat”, joihin voidaan pyrkiä vaikuttamaan?

9 Lopuksi

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian mukaan tärkeintä on ihminen. Strategian mukaan turvallisuus on meidän jokaisen asia ja turvallisuustyön tavoitteena on koko organisaation turvallisuuskulttuurin parantaminen. Lisäksi osana hyvinvointialueen strategian toimeenpanoa turvallisuus tulee organisoida osaksi toimintaa.

Tämä dokumentti on laadittu kuvaamaan toimeenpanon tavoitteen ”Tärkeintä ihminen” alatavoitetta ”Asukkailla ja henkilöstöllä vahva turvallisuuden tunne” ja siihen kuuluvia toimenpiteitä (kuva alla):

Alueellinen turvallisuusyhteistyö on tärkeää toteuttaa ja suunnitella siten, että se vahvistaa alueellisen turvallisuustyön koordinoitua ja tukee alueellista, yhteistä turvallisuustyötä. Onnistunut turvallisuusyhteistyö sekä voimavarojen täysi hyödyntäminen edellyttävät samanaikaisesti sekä vahvan koordinaatiovastuun että alueen eri toimijoiden laajapohjaisen osallistumisen ja sitoutumisen.

Keskeistä on työskennellä yhdessä ja räätälöidä toimenpiteet niin, että asukkailla ja henkilöstöllä on vahva turvallisuuden tunne. Oma tekemistä on syytä tarkastella säännöllisesti, jotta tehdään aina oikeita ja vaikuttavia asioita. Olennaista on valjastaa painopisteiden toimenpiteille riittävät voimavarat toteutukseen.

Seuraa meitä somessa.